

The Fish and Chips

Pokud v anglosaských přímořských zemích nedáte přednost rychlému občerstvení v mezinárodních řetězcích, můžete ochutnat místní formu tradičního „fastfoodu“ – fish and chips. Smažená ryba (nebo případně jiný mořský tvor) se zvláštní formou hrubě krájených měkkých hranolek. Problém někdy bývá, co si z nabídky vlastně vybrat. Jací živočichové se vlastně pod různými názvy skrývají. Tento pracovní list tak kombinuje trošku anglického jazyka s poznatky čistě biologickými.

- 1) Jídelníček rychlého občerstvení. Vyhledejte za pomoci internetu názvy ryb (stačí rod), které se v něm objevují. (upraveno podle www.peckishfishandchips.co.uk)

FISH SELECTION			Jména ryb *	
			anglicky	česky
Lemon Sole	£5.95			
Cod (the nations favourite) 	£4.65		langustýnka (<i>Nephrops norvegicus</i>)	
Child's Cod 	£3.30			
Haddock (served skin on) 	£4.75		ostroun obecný	
Plaice	£4.65			
Rock (Huss)	£4.65		Cod	
Hake 	£4.65		Hake	
*All fish served with an optional wedge of lemon"				
Scampi Wholetail (x9)	£4.40		treska	
Cod Roe	£1.65			
Homemade Fishcake 	£1.65		platýs	
Cod Bites (subject to avail) 	£4.25		Lemon Sole	

* názvosloví ryb v tabulce neodpovídá zcela biologické klasifikaci, často se jedná o obchodní pojmenování zahrnující několik různých druhů příbuzných v rámci skupiny

- 2) Všimněte si drobné značky vedle některých druhů ryb. Jedná se o certifikaci odkazující na udržitelnější způsob rybolovu. Zjistěte význam podtržených slov a vyberte pravdivá tvrzení.

	Principle 1: Sustainable fish stocks The fishing activity must be at a level which ensures it can continue <u>indefinitely</u>	sustainable	
		stocks	
		indefinitely	
	Principle 2: Minimising environmental impact Fishing operations must be managed to <u>maintain</u> the structure, productivity, function and diversity of the ecosystem	fishing operations	
		to maintain	
		the fishery	
	Principle 3: Effective management The fishery must comply with relevant laws and have a management system that is <u>responsive</u> to changing <u>circumstances</u>	comply with	
		responsive	
	circumstances		
Rozhodni o pravdivosti následujících tvrzení (ANO/NE)			
MSC standard chce zajistit stálý a udržitelně vysoký příjem pro rybáře.			
Rybáři musí dodržovat všechny zákony platné v místě, kde loví.			
Rybáři musí mít vytvořen plán, jak reagovat na měnící se podmínky.			
Není třeba zavádět žádná omezení lovu, pokud není ohrožen ekosystém.			
Je nutno lovit jen tolik ryb, aby byla zajištěna trvalá udržitelnost rybolovu v oblasti.			
Metody lovu musí zachovávat strukturu, funkce i rozmanitost ekosystému.			

Obr. 1: Principy certifikace MSC. (Upraveno podle <https://www.msc.org>)

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Petr Tišl. Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

3) Doplňte tabulku. Pracujte ve skupinách o 2–4 členech. Bude jistě nutný internet jako zdroj informací. Někdy nebude vyhledávání snadné, ale pokud si nepomůžete vzájemně, vyučující je tu od toho, aby vám podal pomocnou ruku.

Živočich (anglicky)	Živočich (rod a druh česky i latinsky)	Řád (doplňte z výběru)	Základní informace o životě a popis živočicha
Sole	platýs červený (Microstomus kitt)		
Cod	treska obecná (Gadus morhua)		
Rock (Huss)		žraloci (žralouni)	
Plaice			Komerčně významná ryba obývající písčnou dna moří evropského šelfu. Typická je hnědá barva, která se však liší v závislosti na prostředí. Život tráví na dně (přizpůsobena plochým tělem), kde vyhledává mlže a mnohoštětinatce.
Haddock	treska jednosvrnná (Melanogrammus aeglefinus)		
Hake			
Scampi			Ekonomicky významný koryš známý jako „norský humr“. Dosahuje velikosti okolo 20 cm. Vyskytuje se v severovýchodním Atlantiku a Severním moři, kde žije na dně v jílovitých sedimentech. Živí se červy, drobnými rybami a medúzami.

Výběr řádů: hrdloploutví – desetinožci – hrdloploutví – platýsi – žraloci (žralouni) – platýsi – hrdloploutví

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Petr Tišl. Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

Metodické poznámky a řešení

The Fish and Chips

Materiál je vhodný jako doplnění výuky systému ryb. Propojuje poznatky z ekologie a systematiky ryb (a jiných živočichů) s využitím v praktickém problému reálného života. Časově je třeba počítat s jednou či dvěma vyučovacími jednotkami podle jazykové vyspělosti žáků. Jedná se o kombinaci biologie a využívání biologického „názvosloví“ v praxi, která je často velmi kreativní, proto je třeba si předem prostudovat „očekávané výsledky“ a žáky k nim v průběhu práce navádět.

- 1) Jídelníček rychlého občerstvení. Vyhledejte za pomoci internetu názvy ryb (stačí rod), které se v něm objevují. (upraveno podle www.peckishfishandchips.co.uk)

FISH SELECTION		Jména ryb *	
		anglicky	česky
Lemon Sole	£5.95		
Cod (the nations favourite) 	£4.65	<i>Scampi</i>	langustýnka (<i>Nephrops norvegicus</i>)
Child's Cod 	£3.30	<i>Rock (Huss)</i>	máčka skvrnitá
Haddock (served skin on) 	£4.75	Cod	<i>treska</i>
Plaice	£4.65	Hake	<i>štikozubec</i>
Rock (Huss)	£4.65	<i>Haddock</i>	treska
Hake 	£4.65	<i>Plaice</i>	platýs
<small>*All fish served with an optional wedge of lemon*</small>		Lemon Sole	<i>platýs</i>
Scampi Wholetail (x9)	£4.40		
Cod Roe	£1.65		
Homemade Fishcake 	£1.65		
Cod Bites (subject to avail) 	£4.25		

* názvosloví ryb v tabulce neodpovídá zcela biologické klasifikaci, často se jedná o obchodní pojmenování zahrnující několik různých druhů příbuzných v rámci skupiny

Je vhodné upozornit, že je třeba hledat pouze rodová (skupinová) jména. Vyhledávání není zcela jednoduché. Někdy stačí běžný webový překladač, ale je vhodné ho kombinovat i s běžným vyhledáváním. Vhodné jsou i běžné anglické výkladové slovníky. Každopádně je žákům třeba pomáhat.

- 2) Všimněte si drobné značky vedle některých druhů ryb. Jedná se o certifikaci odkazující na udržitelnější způsob rybolovu. Zjistěte význam podtržených slov a vyberte pravdivá tvrzení.

<p>MSC Fisheries Standard</p>	<p>Principle 1: Sustainable fish stocks The fishing activity must be at a level which ensures it can continue <u>indefinitely</u></p>	sustainable	<i>udržitelný</i>
	<p>Principle 2: Minimising environmental impact Fishing operations must be managed to maintain the structure, productivity, function and diversity of the ecosystem</p>	(fish) stocks	<i>rybí populace</i>
		indefinitely	<i>trvale, stále</i>
		fishing operations	<i>rybolov</i>
	<p>Principle 3: Effective management The fishery must <u>comply with relevant laws</u> and have a management system that is <u>responsive to changing circumstances</u></p>	to maintain	<i>zachovat</i>
		the fishery	<i>rybářství (firma)</i>
		comply with	<i>splňovat něco</i>
		responsive	<i>reagující</i>
			circumstances
Rozhodni o pravdivosti následujících tvrzení (ANO/NE)			
MSC standard chce zajistit stálý a udržitelně vysoký příjem pro rybáře.		<i>NE</i>	
Rybáři musí dodržovat všechny zákony platné v místě, kde loví.		<i>ANO</i>	
Rybáři musí mít vytvořen plán, jak reagovat na měnící se podmínky.		<i>ANO</i>	
Není třeba zavádět žádná omezení lovu, pokud není ohrožen ekosystém.		<i>NE</i>	
Je nutno lovit jen tolik ryb, aby byla zajištěna trvalá udržitelnost rybolovu v oblasti.		<i>ANO</i>	
Metody lovu musí zachovávat strukturu, funkce i rozmanitost ekosystému.		<i>ANO</i>	

Obr. 1: Principy certifikace MSC. (upraveno podle <https://www.msc.org>)

3) Doplňte tabulku. Pracujte ve skupinách o 2–4 členech. Bude jistě nutný internet jako zdroj informací. Někdy nebude vyhledávání snadné, ale pokud si nepomůžete vzájemně, vyučující je tu od toho, aby vám podal pomocnou ruku.

Živočich (anglicky)	Živočich (rod a druh česky i latinsky)	Řád (doplňte z výběru)	Základní informace o životě a popis živočicha
Sole	platýs červený (Microstomus kitt)	platýsi	Platýs s typicky červenohnědou barvou. Vyskytuje se v severovýchodním Atlantiku. Jako ostatní platýsi, žije na písčitém dně v hloubkách kolem 200 m. Typická ryba pro Velkou Británii.
Cod	treska obecná (Gadus morhua)	hrdloploutví	Jedna z nejhojnějších ryb v Atlantiku. Ohrožená intenzivním rybolovem. Dravá, žije v hejnech v hloubkách mezi 30 a 50 metry. Loví menší ryby, například sledě.
Rock (Huss)	ostroun obecný (Squalus acanthia) – i jiné druhy	žraloci (žralouni)	Drobný žralok typický pro všechna evropská pobřeží. Žije v hejnech v hloubkách až 1000 m. Loví ryby, zejména tresky. Velikost obvykle kolem jednoho metru.
Plaice	platýs velký (evropský)	platýsi	Komerčně významná ryba obývající písčnatá dna moří evropského šelfu. Typická je hnědá barva, která se však liší v závislosti na prostředí. Život tráví na dně (přizpůsobena plochým tělem), kde vyhledává mlže a mnohoštětinatce.
Haddock	treska jednosvrtná (Melanogrammus aeglefinus)	hrdloploutví	Typická dravá ryba severní části Atlantického oceánu. Hojně lovená v evropských mořích. Obývá spíše hlubší vody (kolem 80–200 m). Ohrožená nadměrným rybolovem.
Hake	štikozubec obecný (Merluccius merluccius)	hrdloploutví	Dravá ryba žijící v Atlantickém i Tichém oceánu. Živí se jinými rybami či hlavonožci. Žije u dna. Je lovena ve velkém zejména sítěmi vlečenými po dně. Ohrožená nadměrným rybolovem.
Scampi	langustýnka (Nephrops norvegicus)	desetinožci	Ekonomicky významný koryš známý jako „norský humr“. Dosahuje velikosti okolo 20 cm. Vyskytuje se v severovýchodním Atlantiku a Severním moři, kde žije na dně v jílovitých sedimentech. Živí se červy, drobnými rybami a medúzami.

Texty o jednotlivých druzích mohou zpracovávat jednotlivé skupiny a informovat o výsledcích ostatní. Z časového hlediska se jedná o efektivnější metodu. Vyhledávání informací je někdy komplikovanější a vyžaduje i studium anglických textů. Při vyhledávání je vhodné postupovat od anglického názvu – zjistit název latinský a podle něj vyhledat český název a charakteristiku.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Petr Tišl. Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

Zdroje:

Ukázka jídelního lístku. Volně dostupné on-line z:

<http://www.peckishfishandchips.co.uk/our-fish-and-chips/peckish-menu/> [citováno 27. 2. 2018]

Standardy MSC (Marine Stewardship Council). Volně dostupné on-line z:

<https://www.msc.org/standards-and-certification/fisheries-standard> [citováno 27. 2. 2018]